

Mindent a könyvekről – online

A nyomtatott könyvre ma, a digitális korszakban is van igény. Vannak ugyan, akik csak lakberendezési tárgynak tekintik, de a felmérésekben sokan nevezik meg az olvasást, mint kedvenc időtöltésüket.

Akármi is a célunk, amikor olvasunk, lépést kell tartanunk az újonnan megjelenő kiadványokkal. A legjobb online információforrás ehhez éveken át a Books in Print adatbázis volt. Az R.R. Bowker cég terméke több mint 1,7 millió rekordot tartalmaz, havonta 11 ezer rekorddal gyarapodik, 110 ezer rekordot frissítenek fel benne.

A Books in Print adatbázist számos cég online szolgáltatja: a DIALOG-nál a 470-es fájl, az OVID Online-nál BBIP, az OCLC EPIC-nél BooksInPrint, a CompuServe Knowledge Indexnél Book1 néven. CD-ROM-on, mágnesszalagon és előfizetéssel is rendelkezésre áll különböző rendszerek (CARL, EBSCO Publishing, OVID) közvetítésével. Internet-kiadása ingyenesen hozzáférhető a Bowker cég Web-lapján (<http://www.reedref.com/bowker/>).

A Weben sok egyéb olyan „web-hely” (site) jelent meg, ahonnan részletes információkat lehet kapni a könyvekről. Sok-sok kiadó és könyvterjesztő kínál könyvekre vonatkozó részletes adatbázisokat.

Az Amazon

A média figyelmét leginkább az Amazon.com web-hely (<http://www.amazon.com/>) keltette fel. A *Forbes* magazin a világ legnagyobb – virtuális – könyvesboltjának nevezte, amely milliányi címet tartalmaz, noha nincs raktári állománya. Rendeléskor a web-hely szerverszámítógépe több terjesztőnél is keresést végez. Ha valamely terjesztőtől a mű beszerezhető, megrendelik, és két-három nap múlva szállítják is. Ha nem járnak eredményre, az Amazon megrendeli a kiadótól. A különleges címek megszerzése akár hat hétbe is beletelhet.

Az Amazon óriási adatbázissal rendelkezik, amelyben könnyű eligazodni. A *Link-Up* c. lapban *Jacso Péter* (aki szellemes és találó kritikákat publikál adatbázisokról amerikai lapokban – A ref.) azt írta, hogy az Amazon „határozott fenyegetést jelent a Books in Print számára”.

Az Amazon adatbázist négy űrlapos interfészen keresztül lehet lekérdezni. Az egyik kulcsszavas keresésre, a másik szerző, cím és/vagy téma szerinti keresésre szolgál, a harmadik gördülő menüvel könnyíti meg a szerző, cím, téma, kiadási év szerinti keresést, és lehetővé teszi a Boole-féle ÉS, VAGY, illetve DE NEM operátorok használatát, a negyedik az Amazon keresőnyelvét alkal-

mazza, amellyel az összes többi interfész mezőinek bármely kombinációját, továbbá az ISBN-számot is használni lehet.

A keresési eredmények bibliográfiai információk: cím, szerző, kiadás, kötés vagy formátum, kiadó, kiadási év, ISBN. A rekordhoz kapcsolódó annotációk lehetnek tartalmi összefoglalók, a szerzőről szóló információk, a kiadótól, az Amazon szerkesztőtől és a vásárlótól származó észrevételek, recenziók részletei. A keresőt is buzdítják arra, hogy maga is írjon kritikát a könyvről. A keresési eredmények mellett megjelenik a kedvezményes ár, és az, hogy hány nap múlva tudják a művet szállítani.

A találatok megjelenítésekor meg lehet választani, hogy végezzék-e további keresést a rendszer hasonló témájú könyvekre.

Ha böngészni szeretnénk, bejárhatjuk az Amazon bestsellereket és díjazott műveket tartalmazó részét, valamint megtekinthetjük, hogy mely művek nyerték el leginkább a szerkesztők és a vásárlók tetszését. Kereshetünk aszerint is, hogy mely műveket ismertették a mértékadó napi-, illetve hetilapok vagy az elektronikus média.

Aki rendszeresen szeretne könyvajánlásokat kézhez kapni a szerkesztőktől, feliratkozhat egy ingyenes elektronikus postai szolgáltatásra. Az Amazon Eyes szolgáltatása arról értesít, hogy egy bizonyos témakörben/műfajban új könyvek jelentek meg. Az Amazon legfeljebb 30%-os árkedvezményt ad a bestsellerek esetében. A szállítási költség minimuma 3,95 USD. A megrendelt műveért hitelkártyával, csekkal vagy átutalással lehet fizetni.

Más web-helyek és szolgáltatások

Az Amazon előtt a **Book Stacks Unlimited** (<http://www.books.com/scripts/news.exe>) volt a kibertérben folyó könyvterjesztés úttörője. 1991 óta érhető el online. Web-helye online könyvesboltnak és olvasói konferenciarendszernek nevezi magát.

Katalógusában, amely 410 ezer könyvet tartalmaz, a szokásos szempontok és a Dewey-féle egyetemes tízedes osztályozás jelzetei szerint lehet keresni; a keresési eredmények is a szokásos módon jelennek meg. Aki könyvet vásárol, jutalompontokat kap, amelyeket később ingyenes könyvekre válthat.

Speciális szolgáltatások: „A nap könyve”, online rádióműsor, olvasók fóruma, hangos könyvek. A rendszerből elérhető több mint 500 író honlapja. A Book Stacks kínálatában több ezer letölthető elektronikus könyv szerepel.

Egy másik online könyvkereskedés 1994-ben jött létre *Dial A Book* néven. **Chapter One** nevű szolgáltatása (<http://www.psi.com/ChapterOne/>) keretében 92 kiadó 360 könyvének egyes fejezeteiben, tartalomjegyzékében lehet böngészni. (A választék meglehetősen eklektikus.)

A Dial A Book másik szolgáltatása a **Download Bookstore** (<http://www.psi.com/DownloadBookstore/index.html>), amellyel az IEEE Press kiadó könyveinek első fejezeteibe lehet betekinteni. Aki ezekből vásárol is, letölthet egy ingyenes példányt Adobe Acrobat 2.0 PDF formátumban addig is, amíg a nyomtatott könyv postán megérkezik hozzá.

Sok független könyvkereskedő is igyekszik megjelenni a Weben. Például a **Midnight Special Bookstore** (<http://www2m.msbooks.com/msbooks/homepage.html>) web-helye több mint 100 ezer könyvet tartalmaz, főként a politika- és társadalomtudomány, a történelem, a média és a humán tudomány, a műszaki és természettudomány, a filozófia és az irodalomtudomány tárgykörében.

További virtuális „könyvraktárak”

A nagyszámú online könyvesbolt közül csak néhányat mutatunk be. Legtöbbjük online adatbázis, amelyben átfogó témakörök, kulcsszavak, címek, szerzők és ISBN szerint lehet keresni. Az egyes adatbázisoknál csak a speciális vonásokat említjük meg.

- **BookServe** (<http://www.bookserve.com>) – Angol, német, spanyol és holland címek külön-külön adatbázisokban. Az amerikai kiadású 400 ezer könyv 90%-át 24 órán belül szállítják. Azt tervezik, hogy 1997-ben kétféle könyvet tesznek elérhetővé, öt további nyelven is.
- **The Internet Book Shop** (<http://www.bookshop.co.uk>) – 912 ezer cím a Wittaker Bibliographic Services és a kiadók adatai alapján. A brit kiadású művek kiváló forrása.
- **The Library, Ltd. Bookstore** (<http://www.libltd.com>) – 170 ezer raktárról kapható címmel rendelkezik.
- **Page One Bookstore** (<http://www.page1book.com>) – Kifűző számítástechnikai, műszaki, turisztikai és gyermekkönyvanyaga van. Használt, ritka és antikvárium könyvek vételével és eladásával is foglalkozik.
- **The Tattered Cover Bookstore** (<http://www.tatteredcover.com>) – Félmillió címet tartalmaz. Elektronikus könyvek letölthetők.
- **University Book Store, Inc.** (<http://www.bookstore.washington.edu>) – Több mint 150 ezer általános művet és kézikönyvet, valamint tankönyveket kínál. Szívesen fogadnak speciális megrendeléseket, és vállalják kifogyott könyvek keresését.

- **WordsWorth Books** (<http://www.wordsworth.com>) – 125 ezer cím, 95 témakörben. Gazdag számítástechnikai és gyermekkönyvanyaga van.

Szakkönyvboltok web-helyeinek néhány példája

- **Blackwell's Bookshops** (<http://www.blackwell.co.uk/bookshops/>)
- **Business and Computer Bookstore** (<http://www.bcb.com>)
- **CPIC Technical Bookstore** (<http://web.idirect.com/~cpic>)
- **Hoover's Online** (<http://hoovweb.hoovers.com>)
- **Quantum Books** (<http://www.quantumbooks.com>)
- **Soundview Executive Book Summaries** (<http://www.summary.com/main.htm>)
- **Wyvern Business Bookshop Online** (<http://www.CityScape.co-uk/wyvern/wbl.htm>)

További, online könyvkereskedésekről szóló információk találhatók a Yahoo! <http://www.yahoo.com/Business and Economy/Companies/Books/index.html> oldalán. Listái több mint 2600 helyhez teremtenek kapcsolatot.

Kiadók a hálón

Bantam Doubleday Dell Online (<http://www.bdd.com/>) – A népszerű szerzők (John Grisham, Danielle Steele, Robert Ludlum stb.) kiadójának honlapja.

Information SuperLibrary (<http://www.mcp.com/>) – A Simon and Schuster cég és egyes részlegeinek honlapja. Katalógusában 6000 könyv és szoftvertermék szerepel. Online rendelési lehetőséget kínál. A szoftverkönyvtárból több száz ingyenes és nyilvános szoftver, valamint demo-program tölthető le.

Houghton Mifflin's Bookstore (<http://www.hmco.com/>) – A kiadó egyes részlegei szerint, részben online rendelési lehetőséggel.

További kiadók – online katalógussal

- **Addison-Wesley Publishing Group** (<http://www.awl.com/gb/>)
- **BookWorks** (<http://pathfinder.com/@GffhlgUADjB3t/Oq/twep/bookworks/index.html>)
- **Harcourt Brace and Company** (<http://www.harcourtbrace.com/>)
- **HarperCollins** (<http://www.harpercollins.com/>)
- **McGraw-Hill Companies** (<http://www.mcgraw-hill.com/>)
- **Penguin Books** (<http://www.penguin.com.usa/>)
- **W.W. Norton and Co.** (<http://www.wwnorton.com/>)
- **Oxford University Press** (<http://www.oup.co.uk>)
- **Thomson.com** (<http://www.thomson.com/>)

➤ **John Wiley and Sons, Inc.** (<http://www.wiley.com/>)

A kisebb kiadókról a következő címeken lehet tájékozódni: **The Small Press Net** (<http://www.io.org/~gutter/spn.html>); **Publishers Catalogs Home Pages** (<http://www.lights.com/publisher/>); utóbbi 30 ország kiadóhoz teremt kapcsolatot.

Egyéb információk könyvbarátoknak

Több mint 900 kiadói helyet, valamint 500 kiadó, 500 könyvtár kalauzát, és több mint ezer más, könyvvel kapcsolatos forrást kínál a **BookWire** (<http://www.bookwire.com/>), a *Publishers Weekly* hetilap online változata. Az adatbázis az 1991 áprilisa óta megjelent kemény kötésű műveket tartalmazza. Ún. olvasóterme kapcsolatot kínál irodalmi levelezőlistákhoz, szerzők honlapjához. Böngészni lehet olyan listákban is, amelyek nyilvános elektronikus szövegekhez vezetnek el.

A **Book Web** (<http://www.bookweb.org/>) honlapját az Amerikai Könyvkereskedők Egyesülete szponzorálja. A világ könyvkereskedéseinek útmutatóját tartalmazza, amelyben keresni is lehet, továbbá az *American Bookseller* magazin egyes cikkei.

Néhány más, könyvvel kapcsolatos web-hely:

- **Antiquarian Booksellers' Association of America** (<http://www.abaa-booknet.com/>) – Közel 200 online könyvkereskedő és katalógus kalauza.
- **Banned Books Online** (<http://www.cs.cmu.edu/People/spok/banned-books.html>) – A történelem során indexre tett könyvek listája.
- **Book Lovers: Fine Books and Literature** (<http://www.xs4all.nl/~pwessel/>) – A könyvvel kapcsolatos web-helyek indexe.

➤ **Booksearch Online** (<http://bksearch.com>) – „Összehozza” a használt, ritka és kifogyott könyvek vásárlóit és eladóit.

➤ **The Children's Literature Web Guide** (<http://www.ucalgary.ca/~dkbrown/index.html>) – Információk tanárok és szülők számára; szerzői jogvédelem alá már nem eső klasszikus gyermekkönyvek teljes szövege.

➤ **The Library of Congress** (<http://lcweb.loc.gov/z3950/gateway.html>) – A Kongresszusi Könyvtár és sok más, javarészt egyetemi könyvtár katalógusa.

➤ **The Ultimate Book List and Writer's Page** (http://www.acpl.lib.in.us/information_resources/ultimate_book_list.html) – Könyvvel kapcsolatos Internet-helyek listája, egy indianai közkönyvtár munkatársainak válogatásában.

Kiművelt emberfők...

Ha magunk is csak lakberendezési tárgynak tekintjük a könyveket, talán érdemes elolvasnunk a „How to succeed at reading without really trying” (Hogyan olvashatunk sikeresen anélkül, hogy túl nagy fáradságunkba kerülne) c. esszét (<http://www.iguide.com/books/soup/howindex.htm>), amely „mindössze 15 perc alatt eligazít 20 kilónyi irodalomban”. Színdarabok rövid tartalmát tartalmazza; tippeket ad ahhoz, hogyan társalogjunk művelten; megadja, mennyi időre van szükség egyes könyvek elolvasásához; közli a világ legjobb – de legalábbis leghosszabb! – könyveinek árát, mégpedig dekára.

/PACK, T.: All about books – online. = Database, 20. köt. 1. sz. 1997. p. 12–21./

(Hegyközi Ilona)

A PICA integrált infrastruktúrája dokumentumok rendeléséhez és online eléréséhez

Az elmúlt három évben a PICA-nál olyan infrastruktúrát fejlesztettek ki, amely lehetővé teszi, hogy a végfelhasználó együtt vegye igénybe a könyvtárközi kölcsönzést (dokumentumrendelést), és az elektronikus dokumentumok online elérését. Az infrastruktúra abban segíti a végfelhasználókat, hogy saját számítógépükről WWW-böngészők használatával rendelhessék meg és érthessék el a dokumentumokat. A végső cél, hogy a keresett, elektronikus vagy papírformájú dokumentum a végfelhasználó asztalára kerüljön, az utóbbi időlegesen elektronikus formára konvertált változatban. A rendszer a Hollandiában 1983 óta működő könyvtárközi kölcsönzési rendszerre épül.

A hagyományos könyvtárközi kölcsönzés elemeiben (a tétel azonosítása, a kérés kezelése, a dokumentum eljuttatása) az utóbbi évek során jelentősen megnöttek a felhasználóra orientált funkciók.

A tétel azonosítása

A tétel azonosítása általában a katalógusokban folytatott keresés eredménye. A felhasználónak két hozzáférési pontja van:

1. A központi katalógus

A könyvtárközi kölcsönzéshez használt központi katalógust az együttműködő könyvtárak osztott adatbázisként építik. A könyvtárközi köl-